

RUTINER FÖR ANMÄLAN

Till socialtjänst eller polis

Ansvarig handläggare: Katarina Djukic-Forsman, förvaltningschef barn- och bildning
katarina.forsman@surahammar.se

INNEHÅLL

1. ANMÄLAN TILL SOCIALTJÄNST	3
2. VAD SKA ANMÄLAS ?	4
3. VAD HÄNDER NÄR SOCIALTJÄNSTEN FÅTT ANMÄLAN ?	4
4. UPPGIFTER TILL EN PÅGÅENDE UTREDNING.....	4
5. KONTAKT MED SOCIALTJÄNSTEN	5
6. ANMÄLAN till POLIS.....	5
7. SKOLANS ANSVAR.....	5
8. VEM ANMÄLER ?	6
8.1 Elev begår brott.....	6
8.2 Personal begår brott.....	6
8.3 Övriga.....	6
9. HUR ANMÄLER MAN ?.....	7
10. VAD SKA ANMÄLAN INNEHÅLLA ?.....	7
11. OLIKA TYPER AV BROTT	7
12. ÖVRIGT.....	9
12.1 Brand.....	9
12.2 Skadegörelse.....	9
12.3 Klotter.....	9
12.4 ”Bötning”	9
12.5 Olaga intrång på skolor	9
13. SKOLANS STÖD VID BROTT	9

Det finns inga nationella föreskrifter som anger om, hur eller när polisen ska kopplas in när brott begås. Den enda reglering som finns är anmälningsplikten enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen.

Riktlinjerna ska ge samsyn om vad som motiverar en anmälan till socialtjänst eller till polis så att brott behandlas lika i alla förskolor och skolor.

Dessa rutiner har barnets bästa i fokus. Det är viktigt med ett snabbt och konsekvent agerande från förskolans, skolans, socialtjänstens och polisens sida för det enskilda barnets säkerhet i krissituationer.

Rutinerna gränsar sig till sådant som kan leda till en anmälan till socialtjänst eller polis. Rutinerna ersätter inte förskolans, skolans ordningsregler eller andra handlingsplaner gällande kränkande behandling, hot och våld.

1. Anmälan till socialtjänst

Samtliga anställda inom myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd. Anmälningsplikten gäller alltid. Även om det inte går att veta på förhand om socialtjänsten behöver ingripa - det räcker att det finns oro. Efter anmälan är det socialtjänstens sak att avgöra om en utredning ska inledas.

Skyldigheten innebär också att man är skyldig att lämna alla uppgifter som socialtjänsten begär och som kan vara av betydelse för utredningen.

När skolan gjort en anmälan till polisen om brottslig handling, där gärningsmannen antas vara under 18 år, ska polisen lämna en skriftlig underrättelse till socialtjänsten. Skolans skyldighet att anmäla till socialtjänsten förändras inte av att anmälan gjorts till polisen.

Vem anmäler?

Den som känner oro är skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten.

Hur görs anmälan?

Det är möjligt att konsultera socialsekreterare innan skriftlig anmälan görs eller vårdnadshavare kontaktas.

Obs! Man ska inte informera vårdnadshavare eller annan person i barnet/elevens omgivning om oron gäller misshandel eller sexuella övergrepp i hemmet. En anmälan ska alltid vara skriftlig.

I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan per telefon. **En sådan muntlig anmälan ska sedan bekräftas skriftligt.**

2. Vad ska anmälas?

Fysiskt våld innebär att barnet av någon annan orsakas kroppsskada, sjukdom eller smärta.

Psykiskt våld betyder att barnet systematiskt utsätts för nedvärderande omdömen, nedbrytande behandling eller avsiktligt känslomässigt lidande. Även en enstaka allvarlig företeelse kan innebära att ett barn riskerar fara illa.

Sexuella övergrepp innefattar alla former av sexuella handlingar som påtvingas ett barn.

Kränkning innebär att barnets psykiska hälsa skadas eller äventyras genom att någon i ord och handling behandlar barnet på ett nedlåtande sätt eller angriper barnets personlighet.

Fysisk försummelse innebär att barnets vårdnadshavare skadar eller äventyrar ett barns fysiska hälsa eller utveckling genom att inte ge barnet god omsorg.

Psykisk försummelse är när barnets psykiska hälsa skadas eller äventyras genom att barnets grundläggande behov av t.ex. uppmärksamhet, tillhörighet, fostran, vägledning, stimulans och utveckling inte tillgodoses.

3. Vad händer när socialtjänsten fått anmälan?

Socialtjänsten bekräftar att anmälan tagits emot och av vem. Därefter hindrar sekretess att anmälaren får uppgifter om barnet eller föräldrarnas personliga förhållanden. Socialtjänsten kan dock lämna ut uppgifter om den enskilde samtycker till detta.

Socialtjänsten ska senast inom 14 dagar besluta om anmälan föranleder en utredning eller ej. Detta kallas förhandsbedömning. I detta skede kan utredaren kontakta anmälaren för muntlig, kompletterande information.

Anmälaren kan kallas till möte med vårdnadshavare och socialtjänst.

4. Uppgifter till en pågående utredning

Om socialtjänsten beslutar att inleda utredning är det rimligt att skolan och anmälaren är fortsatta uppgiftslämnare, muntligen eller skriftligen. En anmälningsskyldig person som vet att det pågår en utredning hos socialtjänsten är skyldig att berätta om sådant som kan vara av betydelse för utredningen. Att en utredning inletts begränsar alltså inte anmälningsskyldigheten.

Framkommer ny information som kan komplettera tidigare anmälan så ska detta göras skriftligen

5. Kontakt med socialtjänsten

Växeln 0220-390 40 och socialen akut 0220-392 51.

6. Anmälan till polis

Idag finns det inga särskilda regler för brott som begås i skolan i den svenska lagstiftningen. Därför har polisen att iaktta samma regler oavsett var brottet sker. Om polisen får kännedom om en händelse, oavsett på vilket sätt, och händelsen kan antas utgöra ett brott är polisen skyldig att upprätta en anmälan. Anmälan ligger sedan till grund för om en förundersökning eller utredning enligt lagen om unga lagöverträdare (LUL 1964:167) ska inledas.

Rättsväsendet, socialtjänsten och skolan har ett gemensamt uppdrag att förhindra och motverka brott. Det är viktigt att samhället konsekvent verkar för de grundläggande värden som skyddas av de straffrättsliga reglerna.

När det kommit till skolans kännedom att en elev blivit utsatt för ett brott på skoltid bör skolan skyndsamt ta kontakt med elevens vårdnadshavare och berätta om det inträffade. Skolan och vårdnadshavare bör ha en dialog om vem som skall göra polisanmälan. När brottet kommer till polisens kännedom upprättas en anmälan. Oavsett vem som gör anmälan kommer den drabbade/offret att stå som målsägande.

Anmälan om brott görs till polisen genom telefonsamtal, skrivelse, internet, besök på polishuset eller genom polisman på plats.

Tre huvudregler:

- Brottsliga handlingar ska aldrig accepteras.
- Skolan ska polisanmäla brott som sker under skoldagen eller i nära anslutning till skoldagen.
- Skyldigheten att polisanmäla ett brott gäller även när gärningsmannen inte fyllt 15 år.

Telefonnummer till **Polisen 114 14** och i akuta situationer **112**.

7. Skolans ansvar

Skolans utgångspunkt är att brott och kriminalitet ska behandlas på samma sätt i skolan som i övriga delar av samhället. Skolan anmäler händelsen och polisen bedömer om eller när ett brott begåtts. Därför är skolans huvudregel att brottsliga händelser ska polisanmälas. Skolan gör en sammanvägd bedömning utifrån händelsens art, elevens ålder samt annan kunskap kring eleven innan en ev. anmälan till polisen görs.

Om det råder tvekan om en polisanmälan ska göras, kontakta **alltid** polis. Ring 114 14 och begär att få bli kopplad till förundersökningsledare.

Fokus för anmälan ska vara på den handling som utförts och inte på personen som begått brottet. Skolan ska inte göra några utredningsåtgärder som kan ligga inom polisens verksamhet, då det kan riskera att störa en förundersökning. Skolan ska objektivt beskriva händelsen som föranleder anmälan, och i övrigt göra vad som föreskrivs enligt skollag, plan mot kränkande behandling och övriga handlingsplaner.

8. Vem anmäler?

8.1 Elev begår brott

När den brottsliga handlingen utförts av elev/elever ska rektor göra anmälan. Om rektor inte finns tillgänglig ska den person som sett eller fått kännedom om brottet göra anmälan.

Huvudregler är att skolan ska anmäla händelsen. Detta gäller även då målsägaren själv inte vill eller vågar anmäla händelsen.

De brott som finns i strafflagen är brott också om de begås av personer som är under 15 år, trots att de inte går till domstol och inget straff döms ut. Socialtjänsten har ansvar för samhällets åtgärder när en icke straffmyndig person begått ett brott. Det hindrar dock inte polisen från att göra brottsutredning om det finns särskilda skäl för detta.

Att gärningsmannen inte fyllt 15 år är alltså inget skäl för att skolan ska avstå från att göra en polisanmälan. Av förebyggande skäl kan det vara viktigt att polisanmäla även en gärningsman som inte fyllt 15 år. Polisanmälan av yngre elever, i varje fall under 12 år, medför som regler endast att polisen – utan egen utredning – vidarebefordrar anmälan till socialtjänsten. Rektor kan besluta om att endast göra en anmälan till socialtjänsten istället för en polisanmälan när personen är under 12 år.

Observera att polisens anmälan till socialtjänsten inte ersätter skolans skyldighet att göra anmälan till socialtjänsten.

8.2 Personal begår brott

Om en brottslig handling utförts av någon i personalen är det inte rektor utan skolchef för förskola/grundskola som ska polisanmäla.

8.3 Övriga

Brott kan naturligtvis begås av betydligt fler än elever och personal, exempelvis vårdnadshavare eller andra som besöker skolan. Då brott begås är det rektor som polisanmäler.

9. Hur anmäler man?

En polisanmälan kan göras via e-post på www.polisen.se eller via telefon på nummer 114 14.

Det är viktigt att en anmälan sker skyndsamt, helst samma dag som brottet har begåtts, eller kommit till skolans kännedom.

Vid brott mot person bör polis kallas till plats.

10. Vad ska anmälan innehålla?

En anmälan ska innehålla en kort redogörelse för det inträffade, men inget ställningstagande. Skolan ska inte utreda händelsen i polisiär mening; skolan ska endast dokumentera skador. Se till att få med namnuppgifter i anmälan.

”Brottsanmälan” är ett känsloladdat ord med en negativ innebörd för de flesta. En anmälan om brott består egentligen inte av något annat än de uppgifter som ligger till grund för polisens bedömning om misstanke om brott och om en utredning ska inledas. Det är en skriftlig dokumentation av rapporterade sakförhållanden.

11. OLIKA TYPER AV BROTT

Med brottsliga handlingar avses här i första hand stölder, skadegörelse, våld, hot, hets mot folkgrupp, narkotikainnehav, langning och vapeninnehav. Inom ramen för begreppen hot och våld finns kränkningar som innebär betydande risk för fysisk eller psykisk skada. Från brottsbalken har följande förklaringar hämtats:

Misshandel kan föreligga då någon uppsåtligen tillfogar en annan person skada eller smärta, eller försätter någon i vanmakt (Brottsbalken 3:5).

Grov misshandel föreligger då misshandeln är svår eller livsfarlig eller särskilt hänsynslös. Likaså kan misshandeln betecknas som grov om flera personer slår och eller sparkar på en liggande eller försvarslös person (Brottsbalken 3:6).

Olaga hot kan föreligga då någon uppsåtligen med tillhygge eller ord framkallar allvarlig fruktan för personlig säkerhet eller egendom (Brottsbalken 4:5).

Ofredande kan bestå av knuffar, fasthållande, att kasta föremål mot någon eller dylikt. Likaså skrik, tillmälen eller åtbörder som allvarligt kränker en annan person (Brottsbalken 4:7).

Sexuellt ofredande är då någon sexuellt berör ett barn under 15 år eller förmår barnet att göra eller medverka i någon sexuell handling. Det är också om någon blottar sig, eller genom ord eller handlande kränker någons sexuella integritet (Brottsbalken 6:10).

Stöld består av att någon med uppsåt och utan lov tar vad som tillhör någon annan för att själv tillägna sig det (Brottsbalken 8:1). Snatteri är en enklare form av stöld till ett mindre värde (Brottsbalken 8:2).

Rån och andra tillgreppsbrott kan föreligga om någon begår stöld med hjälp av misshandel eller hot (Brottsbalken 8:5).

Skadegörelse är då någon förstör eller skadar egendom (Brottsbalken 12:1).

Mordbrand är om någon anlägger brand, som innebär fara för annans liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av annans egendom (Brottsbalken 13:1).

Förtal kan man göra sig skyldig till genom att utpeka någon som brottslig eller klandervärd i sitt handlingssätt (Brottsbalken 5:1).

Övergrepp i rättssak begår den som med våld eller med hot om våld hotar någon för att denne gjort en anmälan, avlagt vittnesmål eller lämnat uppgifter vid förhör, eller försöker hindra någon från detta (Brottsbalken 17:10).

Narkotikabrott begår den som olovligen överlåter narkotika, framställer narkotika avsett för missbruk, förvärvar narkotika i överlåtelssyfte, anskaffar, förpackar, transporterar, förvarar eller tar annan sådan befattning med narkotika som inte är avsedd för eget bruk, bjuder ut narkotika till försäljning, förvarar eller befordrar vederlag för narkotika eller har, brukar eller tar annan befattning med narkotika. (Narkotikastrafflagen 1968:64)

Vapenbrott enligt 1 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål är det förbjudet att inneha knivar, andra stick- och skärvapen och andra föremål som är ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa inom skolområde där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs. I 5 kap. 6 § vapenlagen (1996:67) finns motsvarande förbud vad gäller att medföra skjutvapen. Om det upptäcks att en elev har med sig ett föremål i strid mot dessa förbud kan skolpersonalen vända sig till polisen, som kan ta det i beslag.

12. ÖVRIGT

12.1 Brand

Det är viktigt att alla skolbränder anmäls. Att anlägga en brand i en skola kan rubriceras som mordbrand.

12.2 Skadegörelse

Rektor ansvarar för att polisanmäla skadegörelse på skolan.

12.3 Klotter

Klotter är ett skadegörelsebrott som kan ge fängelse upp till sex månader. Det är viktigt att dokumentera klotter och bifoga i polisanmälan. Det är också bra att ange uppskattad kostnad. När skolan dokumenterat klotter är det viktigt att klottrets tas bort.

12.4 Bötning

Bötning rubriceras i lagens mening som utpressning, försök till utpressning och olaga hot. Bötning kan vara bland de första stegen på en kriminell bana. Denna typ av brott ska skolan se mycket allvarlig på och anmäla.

12.5 Olaga intrång på skolor

Skolan är ingen offentlig plats. Det innebär att utomstående personer inte har rätt att besöka skolan utan särskilt tillstånd. Det gäller även elever från andra skolor. Besökstillstånd lämnas av rektor. Om besökare inte lämnar skolan vid tillsägelse ska polisen kontaktas.

13. SKOLANS STÖD VID BROTT

Skolan har ansvar för att i det fortsatta elevvårdande arbetet med de inblandade parterna förhålla sig professionellt och neutralt. De inblandade ska kunna fortsätta sin skolgång på bästa sätt, och skolan måste hantera att;

- Offer och gärningsman kanske är kvar i samma klass, på samma skola.
- Det finns behov av att bearbeta brottets konsekvenser.
- Det finns en konflikt mellan offer och gärningsman.
- Andra personer i skolan har blivit påverkade av händelsen.